

רותי בתוך קרן שמש

זכרונות מרותי סלאן

מדריכה וחברה

ליויה בורגהרדט
צילומים:
ליויה בורגהרדט
וליאט סלאן

לפני שנה, ב-5 ביוני 2021, כבה אור בהיר בעולם ריקודי העם הישראלי. **רותי סלאן** ז"ל, החברה הכי טובה שלי מזה למעלה מ-26 שנה ודינמו של ריקוד, נפטרה. חיפשתי נאשות נחמה במהלך השעות האחרונות הללו, חזרתי במוחי לאגם ההררי ולבקתות בניחוח ארז של בלו-סטאר, שם פגשתי אותה לראשונה. צוענית ריקוד אמיתית ומשתתפת קבועה במחנות מחול ישראלים ברחבי העולם, רותי ניהלה את מחנה ריקודי העם הישראלי של **פרד ברק** בבלו-סטאר במשך שנים רבות. מכיוון שלא הצליחה ב-1996 למנוע ממנו להסגר, היא החליטה לשמור על רוחו על ידי הקמת מחנה משלה, שבסופו של דבר קראה לו "כרמיאל-ארה"ב".

רותי הייתה גם הכוח המניע מאחורי קורס קיץ כרמיאל למורים זרים ורקדנים של ריקודי עם ישראלי, גייסה משתתפים לכל מקום אליו הגיעה, דאגה לפרטים הקטנים ביותר, והבטיחה שהבוגרים ישמחו להיות שגרירים בעצמם ולסייע בגיוס קבוצת החניכים הבאה.

המשאלה האחרונה של רותי הייתה שכרמיאל-ארה"ב ימשיך. המחנה מתקיים בצפון קרוליינה. בשנת 2020, רותי עזרה לנו לנהל מיני-מחנה וירטואלי/היברידי בפעם הראשונה. בשנת 2021, החלטנו לעשות משהו ארוך יותר - 16 שעות ליתר דיוק.

הלילה הראשון היה מחווה מיוחדת לחברתנו האהובה ומנהלת המחנה. הקרנו את סרטון ההנצחה המרגש שהפקתי ורקדנו כמה מהריקודים האהובים על רותי. התחלנו עם כמה ריקודים שהביעו את היגון שלנו על אובדנה, ואלה, יש לקוות, סיפקו לנו קצת "תרפיה בריקוד". רותי אהבה את מילות הריקודים כמעט כמו הריקודים עצמם ולעתים קרובות שרה את עצמה עד צרידות במהלך מחנות הריקודים.

באחת הפעמים נחרדה רותי מכך שהגרסה של ריקוד הכלולה בתקליטור המחנה שלנו - "זכרונות" של **טוביה טישלר** - הייתה אינסטרומנטלית ולא ווקאלית. בשאיפה לתקן את הטעות הזו כ-24 שנים מאוחר יותר, יצרתי קשר עם **קן אבנר**, שהיה אדיב מספיק לשלוח לי את הגרסה הווקאלית. כשהקשבתי למילים, הבנתי למה רותי הרגישה אותן חזק כל כך. הן מדברות על זיכרונות שמחים - על הגבעות הירוקות של ארץ ישראל, על קולות ושירים ועל "הריקוד שלעולם לא שותק". המילים האחרונות הללו חוזרות על עצמן פעמיים בסוף השיר והיו, להבנתי, המוטיב המושלם לא רק לאותו הערב, אלא למחנה עצמו.

כמארגנת הערב, לא מצאתי מילים כדי לבטא בצורה נאותה את הרגשות הגואים בתוכי. במהירות הבזק הבנתי שהכל כבר נאמר בשירים שרותי כל כך אהבה. **גיאנה בלקוולדר** ואני אספנו את המילים לחוברת

רותי לא הייתה רק מדריכה, היא גם הייתה מקלט לכל מי שזקוק לנחמה. כמו מילות הריקוד "המקום שלי", היא פתחה לאנשים את הדלת לומר את אשר על ליבם, תמיד התמקדה בטוב ועודדה אותם לעשות את אותו הדבר.

לוגו לב פתוח

כך שכל המשתתפים יוכלו להעריך את משמעותן. על הכריכה שמתי את העיצוב שיצרתי כדי לייצג את האופן שבו כולנו מחוברים דרך האהבה שלנו לרותי וריפוי הלב השבור שלנו באמצעות הריקוד. ומכיוון שהיינו על פלטפורמה וירטואלית, ריכזתי תמונות שצילמתי במהלך השנים להצגת שקופיות כדי שישלימו את המילים והריקודים.

התחלנו בריקוד "שמע אלוהי" - מתפללים בעזרת כפות הרגליים כדי להקל על הכאב קורע הלב על אובדנה. "הייה חזק" הייתה המנטרה שלה. ברגעים האפלים ביותר שלי, היא תמיד הייתה "נוזפת" בי לא להתפרק. המילים מתארות את רוחה הבלתי ניתנת לשליטה בצורה מושלמת.

"מי נהר", שאותו לימדה במחנה האחרון שלה איתנו ב-2019, מתאר את צמאונה לחיים. היא אהבה את "בבוא יומי" ואת "חפץ חיים" כי הם הביעו את כמיהתה לעוד זמן - ועוד ריקודים.

אחד האהובים ביותר על רותי היה "הלוואי". לא משנה כמה עייפה היא הרגישה במהלך ששן ריקוד בזום, היא קמה לריקוד הזה. רותי הייתה האדם הכי ענוג לב שהכרתי, והמילים של "הלוואי" מבטאות את תקוותיה ומשאלותיה העמוקות ביותר - לסובלנות, לשלום, לחמלה, לאהבה ולקץ הסבל.

עם "אור שבעת הימים", נר זיכרון ותמונה של עוגת יום ההולדת האחרונה שלה, חגגנו את 75 שנותיה המזהירות של רותי והקהילה שיצרה. התפללנו לכוח לקבל את האובדן שלה כשרקדנו את "מתנות קטנות" וביקשנו לה משאלות כשרקדנו "איחולים". "תודה לעולם" הביעה את תודתנו העצומה לרותי: תודה על השמחה. תודה לאל ששלח אותך אליי. תודה על הזמן שביליתי איתך. אין עוד בעולם כמוך. את יקרה.

רותי לא הייתה רק מדריכה, היא גם הייתה מקלט לכל מי שזקוק לנחמה. כמו מילות הריקוד "המקום שלי", היא פתחה לאנשים את הדלת לומר את אשר על ליבם, תמיד התמקדה בטוב ועודדה אותם לעשות את אותו הדבר.

"הכניסיני תחת כנפך" מאוד אישי עבורי כי זה תמיד ייצג את רותי, שלקחה אותי תחת חסותה מהרגע הראשון שפגשתי אותה, כל השנים הללו. הייתי המומה כאשר בתה, **ליאת**, שלחה לי לוח עץ קטן של רקדנית עם כנפיים, שהוענק לרותי בטיול האחרון שלה לישראל; זהו ייצוג חזותי מושלם של הריקוד.

"הכניסיני תחת כנפך" מעלה בראש גם פסל רך, שנוצר על ידי אחת הרקדניות שלנו - יוצרת הבובות, **בטי דאנקל**, המתאר מלאכים רוקדים סביב כדור הארץ. מעגל החברים של רותי הוא באמת מעגל ריקודים חובק עולם. היא אהבה אנשים, והיא הפגישה ביניהם, חיברה אותם זה לזה, למחול הישראלי ולישראל עצמה. כל כך הרבה מאיתנו אפילו לא היו מכירים אחד את השני בלעדיה.

לוחית - ציפור רוקדת

רותי עם הלוחית

רותי הייתה כל החברים שהמילה "חברים" מתארת, ושהתגלגלו באדם אחד. היא לימדה אותנו איך לשיר, לשמוח, לקחת פסק זמן, לשכוח ולסלוח במקום להתחבא בתוכנו, ותמיד ידעה להעלות חיור על הפנים.

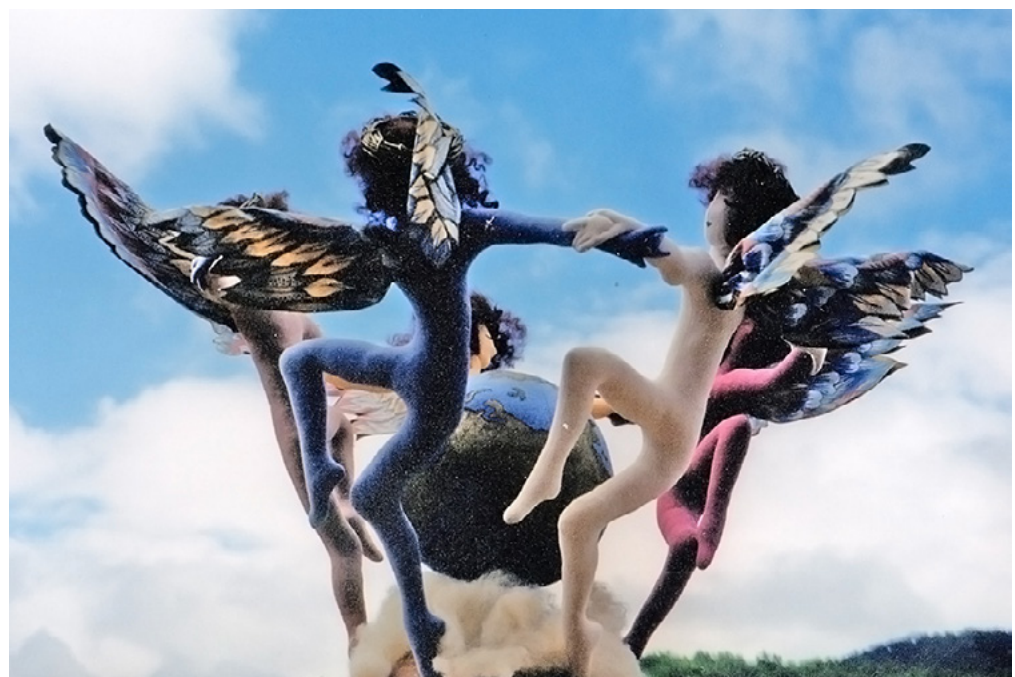
"אומרים ישנה ארץ", הוא אחד הריקודים האהובים על רותי מאז ילדותה, מפרט את דרכה האחרונה והמפרכת חזרה לישראל, דרך "מדבריות ואוקיינוסים", עד "סוף הכוח".

"ציון תמתי", שאותו העריצה, מתאר את הכמיהה שלה למולדתה ואת נחישותה לא לשכוח את יופיה לפני ש"בור קברי סוגר את פיו עלי". "ציון, את תסמני את קברו", אומר השיר. ליאת שמה את לוגו המחנה שלנו (מגן דוד שנוצר משני רקדנים) על המצבה של רותי יחד עם המילים: "אני מעדיפה לרקוד!" שום דבר לא יכול להיות מתאים יותר. לסיום רקדנו את "היא רק רוצה לרקוד" כי, כפי שמסבירות המילים: "אנחנו חיים רק פעם אחת. היא גילתה את הסוד...היא רק רוצה לרקוד, ואין מה שיעצור אותה!"

שני נושאים קשורים קשר בל ינתק בחייה של רותי: אהבתה לישראל ואהבתה למחול. רותי הציגה במשך עשרות שנים את יפי ישראל ואת חדוות הריקוד בפני אנשים מרחבי העולם, והובילה סיורי ריקוד לאורכה ולרוחבה של הארץ יחד עם אחותה מדריכת הטיולים, **רונית מנדל שקד**. המשתתפים היו מבליים בימים בסיורים, בעוד רונית מספרת להם על התרבות וההיסטוריה המדהימים של ישראל, ובלילות רוקדים בהרקדות המקומיות. אני זוכרת היטב שלמדתי את "ארצי" זמן קצר לפני הקורס הראשון שלי בישראל, בהתפרצות של ציפייה וחוסר אמון שאני הולכת לרקוד על האדמה שהריקוד הזה מספר עליה.

מעגל הרקדנים, פסל עם נר

מלאכים רוקדים

איזו דרך טובה יותר לכבד את החלק הזה במורשתה של רותי מאשר במסע ריקודים וירטואלי בישראל?! אחרי חודשים של סגר עבור כל כך הרבה מאיתנו, רציתי לתת למשתתפים הרגשה של נסיעה, גם אם באופן וירטואלי. רציתי שנתפעל, שוב, מהמקומות שהריקודים האלה מוקדשים להם, ורציתי למקם את הריקודים בהקשר ההיסטורי, התרבותי והגיאוגרפי שלהם - הארץ שבה הם נטועים.

כשסיירתי בישראל עם רותי, רקדנו בכל מקום שהלכנו - החל מהרגע שהתחלנו לשיר ולרקוד באופן ספונטני את "לא אהבתי דיי" על האספלט ליד המטוס, למבטיהם המשועשעים של אנשי שדה התעופה. רקדנו "כנרת" על סירה באגם הכנרת, ו"ים המלח" על חוף ים המלח, בבגדי ים מכוסים בבז.

בעזרת אלבומי התמונות שיצרתי עבור רותי במהלך השנים, ארגנתי את התמונות הללו מצפון לדרום, יחד עם מפת ריקוד ראשונית. עקבנו אחר סיבובי הסיכות על המפה בכבישי הגולן עם הצעדים המתפתלים של "שם הרי גולן", והסיפור הטראגי של גמלא עם הקול והכוריאוגרפיה המרתקים של מושיקו.

לוגו - כרמיאל ארה"ב
וירטואלי

ריקודים ותמונות מתחלפות, רקדנו דרומה עם "אור וירושלים" ו"צל מדבר". תוך כדי חציית ישראל, קפצנו בו-זמנית הלוך ושוב בין קנדה לארה"ב כפי שעשינו במהלך מפגש המחווה - מג'ואנה בלקוולדר בוונקובר, קולומביה הבריטית, אלי בטורונטו, אונטריו, ושאר הצוות בשארלוט, צפון קרוליינה: ג'וזף סימפקינס, שרה לאמב, דבי בייטמן ורבקה קונסטנטין, כולם מתחלפים בהנחיית ריקודים, שברבים מהם תמיד סמכנו על רותי שתוביל. הג'אגלינג בין המצגות, שקופיות, מוסיקה ואתרים היה מאתגר, אבל הצלחנו מבלי שהאוטובוס הוירטואלי התקלקל, וסיימנו את הסיור באילת לשבחייהם של חברינו לנסיעה.

כפי ששרה ניסחה זאת בצורה כה נאותה, "עבור מישהו עם רגליים קטנות כל כך, רותי בהחלט השאירה נעליים די גדולות למילוי". למרות זאת, באותו רגע, ידענו שהיא הייתה מחייכת, מוחאת כפיים ורוקדת משמחה!

משימת חייה של רותי הייתה להביא רקדנים חדשים למעגל. לכן הקמתי קרן מלגות על שמה כדי לעזור לרקדנים להגיע למחנה, שאותו השנה אנו מתכננים לקיים בצורה פיזית כמו שיינו רגילים תמיד.

אתם יכולים לתרום כדי לשמור על חלומה של רותי בחיים ולצפות בסרטון המנציח את רוחה המדהימה בכתובת: <https://www.lirkodforever.org/memorial>

כפי ששרה ניסחה זאת בצורה כה נאותה, "עבור מישהו עם רגליים קטנות כל כך, רותי בהחלט השאירה נעליים די גדולות למילוי". למרות זאת, באותו רגע, ידענו שהיא הייתה מחייכת, מוחאת כפיים ורוקדת משמחה!

